

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Minkä Valtion Tuomioistuin On Toimivaltainen?](#) > Belgium

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Ei sovelleta.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Johdanto

Kun otetaan huomioon Belgian oikeusjärjestelmän erityispiirteet, kysymyksiä 1 ja 2.1 on selkeyden vuoksi käsiteltävä yhdessä.

Ensinnäkin on erotettava toisistaan asiallinen toimivalta ja alueellinen toimivalta.

Jokaisella kanteella on kohde ja usein myös rahamääräinen arvo. Laissa määritellään asiallisen toimivallan laajuus erittelemällä niiden kanteiden luonne ja arvo, jotka tuomioistuin voi ottaa tutkittavaksi.

Tällä tietosivulla asiallinen toimivalta selostetaan kysymyksiin 1 ja 2.1 annetussa vastauksessa.

Millään tuomioistuimella ei ole toimivaltaa koko Belgian alueella. Maa on jaettu laissa oikeudenkäyttöalueisiin, jotka on jaettu edelleen pienempiin alueisiin (*kanton/canton, arrondissement*). Jokainen tuomioistuin on toimivaltainen vain omalla alueellaan. Tätä tarkoitetaan alueellisella toimivallalla. Sen kuvaus löytyy vastauksesta kysymykseen 2.2.

Täysi toimivalta: ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on ”täysi toimivalta”. Se tarkoittaa, että toisin kuin muut tuomioistuimet, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet voivat ottaa käsiteltäväksi mitä tahansa asioita, myös sellaisia, jotka kuuluvat toisten tuomioistuinten toimivaltaan.

Oikeudenkäyntilain (*Gerechtig Wetboek / Code judiciaire*) 568 §:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee kaikki kanteet lukuun ottamatta muutoksenhakutuomioistuimessa tai kassaatioistuimessa suoraan nostettuja kanteita. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen täysi

toimivalta on siis ehdollinen, koska vastaaja voi vedota toimivallan puutteeseen sillä perusteella, että jollakin toisella tuomioistuimella on asiassa erityinen toimivalta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on lisäksi joitakin yksinomaisia toimivaltuuksia. Tietyt riita-asiat on osoitettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, vaikka kanteen arvo olisi alle 2 500 euroa, esimerkiksi henkilön oikeudellista asemaa koskevat kanteet.

Muut tuomioistuimet

Ohessa luettelo muista tuomioistuimista ja lyhyt kuvaus niiden asiallisesta toimivallasta:

a) Rauhantuomari (*vrederechter / juge de paix*)

Oikeudenkäyntilain 590 §:n mukaan kaikki korkeintaan 2 500 euron suuriset vaateet kuuluvat rauhantuomarin yleiseen toimivaltaan, paitsi ne, jotka lain mukaan nimenomaisesti kuuluvat toisen tuomioistuimen toimivaltaan. Tämän yleisen toimivallan lisäksi rauhantuomarille on säädetty joitakin erityisiä toimivaltuuksia (oikeudenkäyntilain 591, 593 ja 594 §) ja yksinomaisia toimivaltuuksia (oikeudenkäyntilain 595 ja 597 §), jotka eivät ole riippuvaisia vaateen arvosta. Esimerkkejä tällaisista erityisistä toimivaltuuksista ovat vuokrasta, yhteisomistuksesta, rasitteista ja elatusmaksuista johtuvat riita-asiat. Rauhantuomari voi myös laatia adoptioasiakirjat ja antaa todistuksen tosiseikan notorisuudesta. Kiireelliset pakkolunastukset ja sinetöinnit kuuluvat rauhantuomarin yksinomaiseen toimivaltaan.

b) Poliisituomioistuin (*politierichtbank / tribunal de police*)

Oikeudenkäyntilain 601 *bis* §:n mukaan poliisituomioistuin käsittelee kaikki liikenneonnettomuuksista johtuvat vahingonkorvausvaateet niiden arvosta riippumatta. Kyseessä on yksinomainen toimivalta.

c) Kauppatuomioistuin (*rechtbank van koophandel / tribunal de commerce*)

Oikeudenkäyntilain 573 §:ssä säädetään, että kauppatuomioistuin käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena yritysten (eli sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, joka harjoittavat pysyvästi taloudellista toimintaa) väliset riidat, joissa on kyse tällaiseen toimintaan liittyvistä teoista ja jotka eivät kuulu muiden tuomioistuinten toimivaltaan.

Myös muut kuin yritykset voivat nostaa kanteen yritystä vastaan kauppatuomioistuimessa. Lisäksi kauppatuomioistuin käsittelee vekseleitä koskevat riita-asiat.

Näiden yleisten toimivaltuuksien lisäksi kauppatuomioistuimella on joitakin erityisiä ja yksinomaisia toimivaltuuksia. Erityiset toimivaltuudet luetellaan oikeudenkäyntilain 574 §:ssä. Niihin kuuluvat muun muassa liikeyrityksiä koskevat riita-asiat sekä meri- ja sisävesiliikenteeseen liittyvät kanteet. Kauppatuomioistuimen yksinomainen toimivalta määritellään oikeudenkäyntilain 574 §:n 2 momentissa seuraavasti: vaateet ja riita-asiat, jotka johtuvat suoraan konkurssista tai velkajärjestelystä (*réorganisation judiciaire*) 8. elokuuta 1997 annetun konkurssilain ja 31. tammikuuta 2009 annetun, yritystoiminnan jatkuvuutta koskevan lain säännösten mukaisesti ja joiden ratkaisua koskevista seikoista säädetään konkurssiin ja velkajärjestelyyn sovellettavassa erityislaissa.

d) Työtuomioistuin (*arbeidsrechtbank / tribunal de travail*)

Työtuomioistuin on tärkein erityistuomioistuin, ja valtaosa sen toimivaltuuksista on erityisiä. Nämä toimivaltuudet määritellään oikeudenkäyntilain 578 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä, ja ne koskevat riita-asioita seuraavilla aloilla:

- työsuhteet
- työtapaturmat ja ammattitaudit
- sosiaaliturva.

Työtuomioistuimella on yksinomainen toimivalta määrätä hallinnollisia seuraamuksia, joista säädetään oikeudenkäyntilain 578–582 §:ssä tarkoitetuissa laeissa ja asetuksissa sekä eräiden sosiaalialan lakien rikkomisesta langetettavia hallinnollisia sakkoja koskevassa laissa. Sillä on yksinomainen toimivalta myös kollektiivista velkajärjestelyä koskevissa kanteissa.

e) Tuomioistuinten puheenjohtajat – välitoimimennettely

Oikeudenkäyntilain 584–589 §:n mukaan tuomioistuinten (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen, kauppatuomioistuimen ja työtuomioistuimen) puheenjohtajat voivat kiireellisissä tapauksissa tehdä väliaikaisia päätöksiä asioissa, jotka kuuluvat heidän edustamansa tuomioistuimen toimivaltaan. Ehtona on, että asialla on kiire, ja että päätös on vain tilapäinen eikä vaikuta itse pääasiaan. Esimerkkeinä voidaan mainita määräykset asiantuntijalausannon hankkimisesta ja todistajan kuulemisesta.

f) Pakkokeinotuomioistuin (*beslagrechter / juge des saisies*) – oikeudenkäyntilain 1395 §

Kaikki kanteet, jotka koskevat hukkaamiskieltoa (*saisie conservatoire*), täytäntöönpanokeinoja ja liittovaltion valtiovarainministeriöön 21. helmikuuta 2003 annetulla lailla perustetun elatussaatavia hoitavan yksikön maksamia tukia, käsitellään pakkokeinotuomioistuimessa.

g) Nuorisotuomioistuin (*jeugdrecht / juge de la jeunesse*)

Vaikka Belgian liittovaltion osat ovatkin toimivaltaisista nuorten suojelua koskevissa asioissa, nuorisotuomioistuinjärjestelmä kuuluu edelleen liittovaltion toimivaltaan ja sitä säännellään nuorten suojelusta 8. huhtikuuta 1965 annetulla liittovaltion lailla. Nuorisotuomioistuin on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen osasto, joka on keskittynyt nuorison suojelua koskeviin toimiin.

g) Perhetuomioistuin (*tribunal de la famille, familierechtbank*)

Perhetuomioistuin käsittelee kaikki perheoikeudelliset riita-asiat. Sen toimivaltaan kuuluvat mm. seuraavat asiat (oikeudenkäyntilain 572 bis §):

- aviopuolisoiden ja rekisteröidyn parisuhteen osapuolten (*cohabitants légaux*) väliset asiat;
- vanhempainvastuuta koskevat asiat;
- elatusvelvoitteita koskevat asiat;
- aviovarallisuussuhteita koskevat asiat.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuuden pääsääntö

Belgian oikeusjärjestelmä perustuu kantajan valinnanvapauteen. Pääsääntö on vahvistettu oikeudenkäyntilain 624 §:n 1 momentissa. Yleensä kantaja nostaa kanteen vastaajan kotipaikassa tai, jos vastaajia on useita, yhden vastaajan kotipaikassa.

Entä jos vastaaja on oikeushenkilö? Oikeushenkilön kotipaikka on paikka, jossa sen päämaja sijaitsee, eli hallinnollinen päätoimipaikka, josta yritystä johdetaan.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Tietyissä tapauksissa kantaja voi siirtää asian toisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tästä säädetään muun muassa oikeudenkäyntilain 624 §:n 2–4 momentissa. Vastaajan kotipaikan tai, jos vastaajia on useita, yhden vastaajan kotipaikan, sijaan kantaja voi valita jonkin seuraavista:

- sen paikan tuomioistuin, jossa yksi tai useampi riidanalainen velvoite on syntynyt tai jossa velvoite toteutetaan, toteutettiin tai olisi pitänyt toteuttaa;
- sen paikan tuomioistuin, joka on valittu oikeustoimen täytäntöönpanopaikaksi;
- sen paikan tuomioistuin, jossa haastemies on keskustellut henkilökohtaisesti vastaajan kanssa, jos vastaajalla tai, jos vastaajia on useampia, yhdelläkään vastaajista, ei ole kotipaikkaa Belgiassa eikä ulkomailla.

Lisäksi oikeuskäytännössä katsotaan, että välitoimimennettelyissä päätöksen täytäntöönpanopaikan tuomioistuimella on alueellinen toimivalta.

Elatusmaksuista säädetään oikeudenkäyntilain 626 §:ssä, että toimeentulon turvaamiseksi esitetyt elatusmaksuvaateet voidaan esittää kantajan (eli elatusmaksuun oikeutetun vanhemman) kotipaikan tuomioistuimessa.

On kuitenkin huomattava, että 624 ja 626 §:n säännöt ovat luonteeltaan täydentäviä, ja osapuolet voivat poiketa niistä. Osapuolet voivat tehdä oikeuspaikkasopimuksen, jonka nojalla niiden välillä mahdollisesti syntyvä riita-asia voidaan käsitellä vain tietyissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa.

Yleiseen valinnanvapauden periaatteeseen on kuitenkin joitakin poikkeuksia.

Oikeudenkäyntilain 627–629 §:ssä määritellään tilanteet, joissa kantajalla ei ole valinnanvapautta. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat:

- työsopimuksista johtuvat riita-asiat (627 §:n 9 momentti): toimivaltainen tuomioistuin on kaivoksen, tehtaan, työpaikan, liikkeen tai toimiston sijaintipaikan ja yleisesti yrityksen toiminnan, ammatin harjoittamisen tai yrityksen, yhdistyksen tai ryhmittymän liiketoiminnan sijaintipaikan tuomioistuin;
- kun kyseessä on aviosuhteen lopulliseen kariutumiseen perustuva avio- tai asumuserohakemus (628 §:n 1 momentti): toimivaltainen tuomioistuin on puolisoiden viimeisen yhteisen asuinpaikan tai vastaajan asuinpaikan tuomioistuin.

Edes näissä tapauksissa valinnanvapautta ei ole kokonaan poistettu. Oikeudenkäyntilain 630 §:ssä osapuolille annetaan mahdollisuus laatia riidan syntymisen jälkeen sopimus, jonka nojalla he poikkeavat lakisääteisistä määräyksistä. Sen sijaan ennen riidan syntymistä tehdyt sopimukset ovat mitättömiä.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Oikeudenkäyntilain 631–633 §:ssä säädettyissä tapauksissa vain yhdellä tuomioistuimella on yksinomainen alueellinen toimivalta. Kantaja ei voi siksi valita toisin, eikä oikeuspaikkasopimusta voida tehdä ennen riidan syntymistä eikä sen jälkeen. Esimerkkejä tällaisista tapauksista ovat seuraavat:

- konkurssi (oikeudenkäyntilain 631 §:n 1 momentti): sen oikeudenkäyttöalueen kauppatuomioistuin, jossa elinkeinonharjoittajalla oli päätoimipaikka tai oikeushenkilöllä kotipaikka päivänä, jona konkurssihakemus tehtiin tai kanne nostettiin. Sekundäärikonkurssi: sen oikeudenkäyttöalueen kauppatuomioistuin, johon konkurssivelallinen on sijoittautunut. Jos sijoittautumispaikkoja on useampia, toimivaltainen on se tuomioistuin, johon asia viedään ensimmäisenä.
- velkajärjestely (oikeudenkäyntilain 631 §:n 2 momentti): sen oikeudenkäyttöalueen kauppatuomioistuin, jossa velallisella oli päätoimipaikka tai oikeushenkilöllä kotipaikka velkajärjestelyä koskevan hakemuksen jättämispäivänä.
- verolain soveltamista koskevat riidat (632 §): toimivalta on sen muutoksenhakutuomioistuimen kotipaikan tuomarilla, jonka oikeudenkäyttöalueella sijaitsee joko verotoimisto, jolle vero maksetaan tai pitäisi maksaa, tai riitautetun päätöksen tehnyt verohallinto siinä tapauksessa, että riita ei liity veronkantoon. Jos menettelyn kielenä on saksa, ainoastaan Eupenin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa toimivaltainen.
- hukkaamiskieltoa ja täytäntöönpanokeinoja koskevat vaatimukset (633 §): hukkaamiskiellon täytäntöönpanopaikan tuomioistuin on toimivaltainen, jollei laissa toisin säädetä. Ulosmittaustapauksissa toimivalta on ulosmittausvelallisen kotipaikan tuomioistuimella. Jos ulosmittausvelallisen kotipaikka on ulkomailla tai tuntematon, toimivalta on täytäntöönpanopaikan tuomioistuimella (ks. myös tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22. joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 22 artiklan 5 kohta).

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Kuten edellä jo todettiin, 624 ja 626 §:n säännöt ovat luonteeltaan täydentäviä, ja osapuolet voivat poiketa niistä. Osapuolet voivat tehdä tapauskohtaisesti oikeuspaikkasopimuksen, jonka nojalla niiden välillä mahdollisesti syntyvä riita-asia voidaan käsitellä vain tietyissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa.

Oikeudenkäyntilain 627–629 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa oikeuspaikkasopimusta ei voida tehdä ennen riidan syntymistä. Kuitenkin 630 §:stä voidaan päätellä, että tällaisen sopimuksen tekeminen on mahdollista riidan

syntymisen jälkeen.

Oikeudenkäyntilain 631–633 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa oikeuspaikasta ei voida tehdä sopimusta.

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Vastaus tähän kysymykseen sisältyy kysymyksiin 1 ja 2 annetussa vastauksessa.

Linkkejä

Edellä mainitut oikeudenkäyntilain kohdat: [Liittovaltion oikeusministeriö](#)

- valitse "Geconsolideerde wetgeving" / "Législation consolidée"
- kohdassa "Juridische aard" / "Nature juridique" valitse "Gerechtig Wetboek" / "Code judiciaire"
- kirjoita kohtaan "Woord(en)"/"Mot(s)": "624"
- valitse "Opzoeking"/"Recherche"
- valitse "Lijst"/"Liste"

* valitse "Justitie van A tot Z" / "Justice de A à Z"

* valitse: "Cours: compétence/Hoven: bevoegdheid" / "Cours: compétence" (tuomioistuimet: toimivalta)

Ohje alueellisesti toimivaltaisen tuomioistuimen etsintään: [Liittovaltion oikeusministeriö](#)

- valitse "Territoriale bevoegdheid" / "Compétence territoriale".

■ Päivitetty viimeksi: 25/09/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.